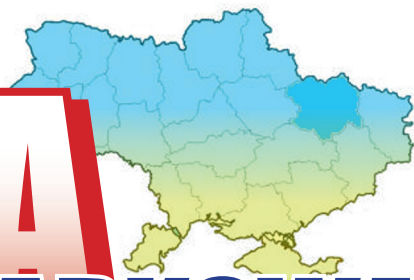

Ex oriente lux

POLOONIA CHARKOWA

№10 (180)
2017 r.

PISMO STOWARZYSZENIA KULTURY
POLSKIEJ W CHARKOWIE

www.polonia.kharkov.ua

W Charkowskiej Polonii rozpoczął się Nowy Rok Szkolny!

8 października w Domu Aktora zebrali się uczniowie, rodzice, nauczyciele polskiej szkoły, przedstawiciele Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Charkowie i Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polski w Charkowie z okazji rozpoczęcia roku szkolnego 2017-2018.

Візит до Харкова Маршала Сенату РП

Jak Polacy Charków budowali

XII Дні польського кіно

200-ті роковини з дня смерті Т.Костюшка

Kuchnia polska: papryka faszerowana ryżem

Ukraina i Polska podpiszą deklarację w sprawie nauczania języka mniejszości

Polska i Ukraina podpiszą deklarację, która będzie potwierdzeniem umów dwustronnych i międzynarodowych gwarantujących mniejszościom narodowym na Ukrainie prawo do nauczania w języku ojczystym – oświadczyły 17 października szefowe resortów edukacji dwóch państw.

Szefowe resortów edukacji podkreślały, że rozmowy nie były łatwe, ale okazały się produktywne. Ich efekt to przygotowywana deklaracja o nauczaniu języków mniejszości – powiedziała minister edukacji Anna Zalewska. Jak zaznaczyła, ustalono, że w ciągu dwóch-trzech dni zostanie podpisana deklaracja będąca potwierdzeniem gwarancji, iż Polacy będą się na Ukrainie uczyć w języku ojczystym.

Minister Lilija Hrynewycz dodała, że niepokój strony polskiej wywołał zapis mówiący o tym, iż jedynie część przedmiotów w szkołach podstawowych i średnich może być nauczana w języku mniejszości, czyli po polsku. Jak podkreśliła, ukraińskie władze chcą zapewnić polską stroną i potwierdzić to odpowiednim dokumentem, że prawo do nauczania w języku ojczystym będzie gwarantowane.

Minister Lilija Hrynewycz podkreśliła, że w polskich szkołach na Ukrainie obecnie obowiązuje zasada, że część przedmiotów nauczana jest po polsku, część zaś po ukraińsku. Nowe ukraińskie prawo spotkało się z ostrym sprzeciwem Rumunii i Węgier. W węgierskich i rumuńskich szkołach na Ukrainie całość programu wykładana jest w językach tych mniejszości.

polskieradio.pl

Święty Jan Paweł II został upamiętniony w ukraińskiej stolicy

W Kijowie odsłonięto mural z wizerunkiem św. Jana Pawła II. Mural zdobi jeden z budynków mieszkalnych przy ulicy, której patronem również jest Papież Polak.

Ulicę imieniem naszego wielkiego Rodaka kijowscy radni nazwali już w ubiegłym roku. Po roku od zmiany nazwy udało się jeszcze stworzyć mural z wizerunkiem Papieża Polaka. 15 października br. odsłonięto mural i oficjalnie otwarto ulicę.

W dużej mierze udało się to dzięki staraniom miejscowych Polaków i po prawie dwuletnich zabiegach Stowarzyszenia Polskich Przedsiębiorców na Ukrainie. Polscy przedsiębiorcy nie tylko współinicjowali i finansowali przedsięwzięcie, ale przeprowadzili również formalny proces zmiany nazwy ulicy.

Otwarcie ulicy poprzedziła msza św. w kościele św. Mikołaja, koncelebrowana przez biskupa kijowsko-żytomierskiego Witalija Krywyckiego i zwierzchnika ukraińskiego Kościoła greckokatolickiego Swiatosława Szewczuka. Ukraiński duchowny nazwał Jana Pawła II „patronem pojednania polsko-ukraińskiego”.

Wyjątkową rolę Papieża w relacjach polsko-ukraińskich podkreślał ambasador RP na Ukrainie Jan Piekło. Ambasador nawiązał również do bieżącego kontekstu wydarzeń na wschodzie Ukrainy:

– Ulica Jana Pawła II w Kijowie

sprawia, że będzie on tutaj w jakiś sposób obecny. Jego działalność doprowadziła do tego, że upadł komunizm i posypał się blok sowiecki. Dziś sypie się on dalej na froncie ukraińskim. Rosjanie utracili wpływ na Ukrainę i staje się ona częścią Europy, o której marzył Jan Paweł II.

Paweł BOBÓŁOWICZ
wnef.fm

Візит до Харкова Маршала Сенату Республіки Польща

13 жовтня у межах візиту до України Маршал Сенату Республіки Польща Станіслав Карчевський та його дружина відвідали Харків. Їх супроводжували посол Польщі в Україні Ян Пекло, Генеральний консул Республіки Польща в Харкові Януш Яблонський, директор кабінету Маршала Сенату Віолетта Венцлавік, директор інформаційного центру Сенату Роберт Коляся й інші офіційні особи, а також представники провідних польських ЗМІ.

Першим пунктом програми візиту Маршала Сенату Республіки Польща стала зустріч з головою ХОДА Юлією Світличною. Головними темами для обговорення стали питання співпраці між Харківщиною та Польщею, а також безпеки.

Далі представники делегації Республіки Польща на чолі із Маршалом Сенату Станіславом Карчевським, а також голова Харківської обласної державної адміністрації Юлія Світлична відвідали Військово-медичний клінічний центр Північного регіону.

Іноземні гості ознайомилися з діяльністю військово-медичної установи, оглянули палати та поспілкувалися з пораненими військовослужбовцями. Також польська сторона передала

харківським військовим медикам низку медичне обладнання для потреб Військово-медичного клінічного центру Північного регіону.

— Польща та польський уряд вважають, що безпека — це найвищий пріоритет. Ми підтримуємо Україну і будемо надалі підтримувати, — відмітив Маршал Сенату Республіки Польща.

За словами Станіслава Карчевського, на сьогодні Польща надала допомогу українській стороні в розмірі близько 100 мільйонів євро і вона буде продовжуватися.

Наступним місцем, яке відвідав Станіслав Карчевський став Українсько-польський меморіал жертвам тоталітаризму у П'ятихатках, де представники польської делегації вшанували

пам'ять жертв тоталітаризму.

«Неймовірна тиша, яку порушував шелест дерев та звук дзвонів, зміцнила мої незвичайні емоції, коли я дивився на таблички з тисячами польських прізвищ, серед яких була та, на якій написано – Казимир Карчевський», – зазначив Маршал Сенату Республіки Польща.

Ще одним пунктом програми візиту Станіслава Карчевського стала зустріч з представниками Полонии Харкова, серед яких були керівництво і викладачі Харківського товариства польської культури.

Присутні обговорили напрямки подальшої співпраці у галузі польської освіти.

Олена МУРАВЬОВА

ПОЛЬЩА ДЛЯ СТУДЕНТІВ:

НАЙКРАЦІ ВИШІ

НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНІ ФАКУЛЬТЕТИ

Початок академічного року в Польщі є доброю нагодою, аби краще придивитися до лідерів ринку надання освітніх послуг. Погіршення демографічної ситуації у країні в 90-ті і як наслідок – зменшення кількості осіб, які б сьогодні хотіли навчатися у вишах, змушує польські університети та вищі школи буквально змагатися за нових абітурієнтів. Якщо головним мотиватором для майбутніх польських студентів є висока зарплатня після закінчення певного факультету, то для іноземців з-поза Євросоюзу студії у Польщі дають можливість працювати без дозволу на роботу, а виші, котрі зацікавлені в розвитку міжнародної співпраці, часто знижують або навіть повністю скасовують оплату за навчання для студентів з України.

У 2015/2016 академічному році в польських вишах навчалися понад 57 тис. студентів зі 157 країн світу. Порівняно з 2006/2007 академічним роком їх кількість зросла в 5 разів, причому насамперед завдяки студентам з України. Їх минулого року в Польщі вчилася понад 30 тисяч. Про популярність навчання тут свідчить, зокрема, кількість агентств, які пропонують українцям послуги із вступу до польських університетів, та присутність закордонних вишів на освітніх ярмарках. Освіта в іншій країні перестала бути привілеєм

дітей небідних батьків або мешканців польсько-українського прикордоння. Так, одна чверть із 6 тисяч цьогорічних українських випускників, які склали ЗНО на 180 балів та вище, вирішили одразу їхати на навчання за кордон.

Як і в Україні, університети Польщі діляться на державні та приватні. Навчання в перших є безкоштовним для громадян ЄС та власників Карти поляка. Хоча все більше вишів пропонує саме громадянам України пільгові умови оплати або ж взагалі її скасовують. Приватні виші у Польщі напрацювали собі гарну репутацію в області економіки та управління, проте, на жаль, існує і чимало закладів, котрі поляки жартівливо називають «wyższa szkoła rurki z kretem», тобто студії ні про що. Тому підходячи до вибору польського вишу, варто враховувати й інші параметри поза пропозицією безкоштовного навчання.

Найкращі польські виші

Найліпші вищі навчальні заклади Польщі вже традиційно на початку вступної кампанії 2017 визначив освітній фонд «Перспективи». Автори рейтингу оцінили 168 вишів та 68 спеціалізацій на підставі 29 критеріїв, у тому числі престижу, наукового потенціалу, шансів

Кілька десятків тисяч громадян України вже навчаються у вишах Польщі. Жовтень – це добрий час для учнів старших класів обирати університет для вступу, а для студентів – подумати про перехід до іншої школи або спробувати вступити на омріяну спеціальність за додатковим набором.

випускників на ринку праці, інноваційності, участі в програмах міжнародної співпраці.

Перше місце вже вкотре розділили Варшавський університет та Ягеллонський університет у Кракові. На третє місце вибилася Варшавська політехніка.

У першій десятці є ще два політехнічні виші з Вроцлава та Гданська, Університет Адама Міцкевича в Познані та Миколая Коперника в Торуні, серед спеціалізованих медичних вишів – Гданський та Варшавський медичні університети. Що цікаво, в першій десятці немає популярних вищих шкіл Лодзі, Любліна чи Катовиць.

Серед приватних університетів на найвищу сходинку – 15-ту в загальному рейтингу – піднялася столична Академія Леона Козьмінського.

В окремому рейтингу приватних університетів за Академією Козьмінського йдуть варшавські заклади: Гуманітарний університет SWPS, Університет Лазарського, Польсько-японська академія комп'ютерних технік. 6-те місце ділять Академія фінансів та бізнесу «Vistula» й «Collegium Civitas».

До речі, ці виші віддавна спеціалізуються на рекрутації студентів зі Сходу, нерідко мають інтернет-сторінку українською мовою або контактний пункт з україномовними консультантами.

Найбільш популярні факультети та спеціальності

Натомість які ж факультети та спеціальності є найбільш популярними серед польських вступників?

Якщо поглянути на конкурс, то поляки мають доволі оригінальні преференції. У 2016/2017 навчальному році найбільше абітурієнтів – 21,2 – претендували на місце на спеціальності судова криміналістика та токсикологія, 11,6 – шведська філологія, 9,6 – енергетика і ядерна хімія. Водночас 16,8 осіб боролися за місце на магістерських програмах медичних факультетів, 11,6 – логістика та керування ЗМІ, 11,1 – менеджмент і лідерство.

Проте високий конкурс на деяких з цих напрямків пов'язаний з тим, що на них банально мало місць. Тому оцінювати спеціальності та факультети краще згідно з критеріями підготовки викладацького складу, перспектив для випускників на ринку праці й інноваційності.

Тут пальма першості безумовно за інформатикою – зрештою, минулого року на студії за цим напрямком подавалися понад 38 тис. осіб. Друге місце – різноманітні спеціалізації і факультети, у назві яких є слово менеджмент, майже 22 тис. заяв, третє місце – за правом та психологією, понад 19 тис. заяв на кожний напрямок по всій країні.

Як прогнозує вже згаданий фонд «Перспективи», вчити інформатику в 2017 році найкраще буде у Варшавській політехніці на факультеті електроніки та інформатичних технік, а також у Гірничо-металургійній академії у

Кракові на факультеті інформатики, електроніки і телекомунікації та факультеті електротехніки, автоматики, інформатики й біомедичної інженерії.

Що стосується навчання на факультетах менеджменту, тут автори рейтингу радять обирати Головну торговельну школу у Варшаві, Академію Леона Козьмінського та факультет управління Варшавського університету.

Факультети права та адміністрації Ягеллонського, Варшавського університетів та Університету Адама Міцкевича в Познані здомінували відповідний рейтинг юридичних напрямків, а факультет психології Варшавського університету та факультети філософії й управління і суспільної комунікації Ягеллонського – рейтинг психологічних.

І не останнє питання – чи вибір престижного вишу та популярної спеціальності впливає на розмір

прибутків молодих професіоналів. Як дізналася консалтингова фірма «Deloitte», у Польщі випускники вишів хотіли б отримувати на своїй першій роботі 3000 зл. брутто, тоді як у реальності можуть розраховувати у середньому на 2000 зл. Хоча як раз інформатики та фінансисти можуть на старті розраховувати навіть на 4000 зл., а після трьох років праці – відповідно на 8000 і 6000 зл. При цьому психологи та юристи з аналогічним досвідом роботи отримуватимуть вдвічі менше.

Якщо говорити про конкретні виші, то за результатами загальнопольського дослідження прибутків від фірми «Sedlak & Sedlak», найбільше в Польщі отримують випускники Головної торговельної школи у Варшаві, а також Варшавської та Вроцлавської політехнік.

Олена БАБАКОВА
naszwybir.pl

Республіка Польща — одна з близьких по духу сусідок українцям, яка є високорозвиненою в освітній сфері. Польська вища освіта відповідає всім заявленим стандартам європейського навчання, а диплом — визнаний в усіх країнах світу. Всі ВНЗ в Польщі і їх спеціальності приваблюють ба-

гатьох іноземних студентів через широкі перспективи, про які варто згадати. Плата за навчання не дорожче, ніж в Україні. Після закінчення, у Вас буде диплом з міжнародною кваліфікацією, який відкриває можливість працевлаштування на високооплачувану роботу.

С Р И Д Т Е Л Ь С Т В О. **Jak Polacy Charków budowali**

Совѣтъ ИМПЕРАТОРСКАГО Харьковскаго Университета свидѣтельствуетъ, что
Генѣръ Витковскій съ 1804го года Іюня 11го числа состоишь въ соствѣ Унѣ-
Музыки. Данъ Харьковѣ, 1808го года, Февраля 20го дня.

Wkład Polaków w rozwój kultury muzycznej Charkowa XIX i XX wieku

We wszystkich kulturach i cywilizacjach spotykamy własną muzykę, która charakteryzuje każdą społeczność lub grupę. Nie można zatem pominąć znaczenia muzyki dla kultury Charkowa, którego rozwój znacznie przyspieszył w drugiej połowie XIX wieku, m.in. dzięki przybyłym do tego miasta Polakom, którzy znacząco przyczynili się do podniesienia poziomu muzycznej i miastotwórczej kultury Słobodzkiego Kraju. Do końca bowiem XVIII wieku, a nawet na początku XIX wieku Charków był miastem prowincjonalnym. „Nawet bardzo przywiązani do swego grodu dawni jego mieszkańcy – pisał Teodor Lipiński – nazywają go po prostu zapadłym kątem [медвежий угол]”.

Po erygowaniu miejscowego uniwersytetu hrabia Seweryn Potocki zaprosił do miasta zapomnianego obecnie muzyka i kompozytora Jana Witkowskiego, który dla tego miasta poświęcił 25 lat życia, do 1830 roku. Zaraz po przybyciu do Charkowa napisał on na cześć otwarcia nowego uniwersytetu oratorium na 81 instrumentów.

Spuścizna kompozytora uległa rozproszaniu, można jednak przypuszczać, że była wybitnie związana z austriackim kompozytorem Franzem Josephem Haydnem, którego uczniem mienił się przez całe życie. Wiadomo, że pisał utwory chórowe oraz instrumentalne. Spod jego pióra wyszło także 6 fantazji oraz takie utwory jak „Stworzenie świata”,

czy też „Pory roku”, dla których wykonania podobno zapraszano najwybitniejszych wirtuozów.

Na szczególną uwagę zasługuje także i to, że był pierwszym wykładowcą muzyki na miejscowym uniwersytecie, ucząc studentów gry na fortepianie i skrzypcach, ponadto wykładał także muzykę w żeńskiej szkole.

Witkowski jako pierwszy w Charkowie otworzył sklep z instrumentami muzycznymi, który odwiedzali wybitni kompozytorzy ówczesnej Rosji i Europy. Posiadał też fabrykę fortepianów oraz drukarnię nut. Dla mieszkańców miasta, chcąc ich ubogacać duchowo, w okresie letnim, codziennie organizował w centrum miasta publiczne koncerty muzyki klasycznej. W jego domu przy obecnej ulicy Moskiewskiej 11, w 1804 roku przez pewien czas była czynna rzymskokatolicka kaplica, która służyła przyjezdnym kapłanom do odprawiania mszy św. i nabożeństw.

Po krótkiej nieobecności w mieście i licznych wyjazdach po Europie Jan Witkowski ponownie powrócił do Charkowa, gdzie też zmarł około 1844 roku.

W latach 1888–1904 w Charkowie pojawia się kolejny polski pianista, również obecnie zapomniany, kompozytor Adolf Andrzej Schulz-Evler. Pochodził z Radomia, gdzie się urodził 12 grudnia 1852 lub 1854 roku w polskiej protestanckiej rodzinie miejscowego organisty Wilhelma i Pauliny Evlerów. Pierwsze nauki i

szlify gry na fortepianie pobierał w domu rodzinnym. W wieku 15 lat napisał pierwszy utwór na fortepian, czym wykazał wyjątkowe zdolności muzyczne.

Następnie po odbytych studiach w Warszawie i Berlinie został profesorem gry na fortepianie w szkole przy filharmonii moskiewskiej i w Petersburgu, aby następnie poświęcić się dla Charkowa, gdzie pracował jako wykładowca muzyki przy szkole muzycznej Cesarskiego Towarzystwa Muzycznego.

Po dziesięciu latach pobytu w Charkowie postanowił przenieść się do Galicji i we Lwowie bezskutecznie kandydował na stanowisko profesora klasy fortepianu w Konserwatorium Galicyjskim Towarzystwa Muzycznego we Lwowie.

We wszystkich odwiedzanych przez Evlera miastach (z wyjątkiem Lwowa) zachwyceni słuchacze oraz kompozytorzy nalegali na publikację jego utworów, które w większości pozostały jedynie w rękopisach, z wyjątkiem kilku utworów na orkiestrę, fantazji i etюд fortepianowych. Po jednym z koncertów w Warszawie w 1896 roku uzyskał szereg pochwał krytyków dla swej techniki fortepianowej, „łączącej subtelność i delikatność uderzenia z brawurą i siłą”.

W 1904 roku Evler opuścił Charków, wyjeżdżając do Warszawy, gdzie pragnął osiąść i zająć się komponowaniem oraz koncertowaniem, szczególnie w Filharmonii Warszawskiej.

Jednak nasilająca się choroba uniemożliwiła liczne plany kompozytora, który zmarł 15 maja 1905 roku. Został pochowany na cmentarzu ewangelicko-augsburskim w Warszawie.

Większość spuścizny muzycznej tego kompozytora została rozproszona lub oczekuje na odkrycie, podobnie jak twórczość innego polskiego kompozytora – Konstantego Górskiego.

Z utworów Evlera zachowały się jedynie nieliczne utwory w tym Arabeski na temat walca „Nad pięknym modrym Dunajem”, które dziś wykonuje na bis po recitalach wielu znanych pianistów świata. Evler jest uznawany za autora cennej „Szkoły techniki palcowej” na fortepian.

Z Charkowa pochodził kolejny polski kompozytor Siergiej Bortkiewicz, który urodził się 28 lutego 1877 roku w polskiej szlacheckiej rodzinie. Ojciec kompozytora w przeszłości miał być uczestnikiem powstania styczniowego, za co został aresztowany i skazany na zesłanie do guberni tomskiej z pozbawieniem praw i konfiskatą majątku.

Po odbyciu zsyłki, jako człowiek bez praw obywatelskich, mógł zamieszkać jedynie w Charkowie, gdzie niebawem spotkał młodą Polkę, znaną pianistkę, współzałożycielkę Szkoły Muzycznej

Siergiej Bortkiewicz, 1905 rok

w Charkowie – Zofię Bortkiewicz z domu Uszyńska. Ona także była członkiem Rosyjskiego Towarzystwa Muzycznego. W domu Uszyńskich zawsze rozbrzmiewała muzyka, wiadomo także, że babcia Siergieja – Teresa nie tylko była muzykiem, ale też komponowała utwory muzyczne.

Po zawartym ślubie małżonkowie zamieszkali przypuszczalnie przy dworze rodziny Uszyńskich w Artiomówce pod Charkowem, gdzie przyszedł na świat ich czwarty syn –

Siergiej.

Pierwsze nauki pobierał w charkowskiej szkole muzycznej, kierowanej przez matkę. Natomiast od 1896 roku spotykamy go wśród studentów petersburskiego konserwatorium, gdzie studiował grę na fortepianie.

Za stanowczą namową ojca podjął równoległe studia prawnicze na Uniwersytecie Petersburskim, które traktował jedynie jako przymus wywarły na nim przez ojca.

W 1900 roku jako absolwent petersburskiego konserwatorium Bortkiewicz powrócił do rodzinnej posiadłości w Artiomówce pod Charkowem, gdzie uzyskał aprobatę rodziców na podjęcie kolejnych studiów muzycznych w Niemczech.

Gdy w 1902 roku kończył studia, otrzymał od rodziców z Charkowa stanowcze wezwanie do powrotu w rodzinne strony. Siergiej przyjął je z synowską uległością. Gdy przybył do Charkowa, okazało się, że rodzice tym razem urządzili synowi zaręczyny ze szkolną koleżanką jego młodszej siostry – Elżbietą Heraklitówną. Po dwuletnich zaręczynach, w lipcu 1904 roku Siergiej zawarł ślub z Elżbietą w kościele katolickim w Charkowie.

Jesienią małżonkowie postanowili uniezależnić się od rodziców i wyjechali do Berlina, gdzie Siergiej jako głowa domu podjął się pracy kompozytorskiej. „Komponowanie stało się pracą, a nie intelektualną rozrywką bogatego młodzieńca” – pisano o Bortkiewiczzu. Aby też należycie utrzymać rodzinę, wiele koncertował po Europie.

Wraz z wybuchem I wojny światowej, jako Polak podejrzewany o szpiegostwo na rzecz Rosji, został deportowany z Niemiec do Charkowa. Niedługo dane mu było pozostać w rodzinnym domu. Rewolucja październikowa 1917 roku przyniosła nowe trudności.

Dom, w którym mieszkał Jan Witkowski i gdzie mieściła się pierwsza katolicka kaplica dla przyjezdnych kapłanów

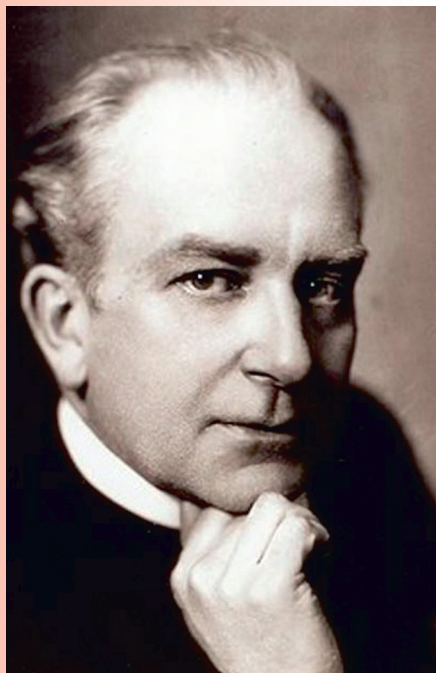

Majątek Bortkiewiczów w Artiomówce został doszczętnie splądrowany przez wojsko i chłopów, a sami właściciele zostali zmuszeni do opuszczenia Charkowa – tym razem już na zawsze.

Siergiej wraz z żoną, aby zbiec z Rosji drogą morską, uciekł do Sewastopola na Krymie. Tak dotarli do Konstantynopola, a w 1922 roku na stałe osiedli w Wiedniu, gdzie Siergiej po uzyskaniu w 1926 roku obywatelstwa austriackiego nauczał muzyki fortepianowej w tamtejszym konserwatorium.

Siergiej Bortkiewicz zmarł w Wiedniu 25 października 1952 roku i tam został pochowany, a z czasem zapomniany. Obecnie w kołach muzycznych próbuje się reanimować pamięć o tym twórcy.

Obok muzyki, która rozbrzmiewała w audytoriach uniwersyteckich, należy także wspomnieć o muzyce kościelnej. W 1848 roku do Charkowa przybył pierwszy organista Jan Dombrowski, który blisko 20 lat mieszkał przy miejscowym kościele i zabiegał o kupno pierwszych organów dla

Siergiej Bortkiewicz, 1923 rok

miejscowej świątyni. Udało się to dopiero w 1862 roku. Był to nieduży instrument, który służył wiernym w pierwszej świątyni parafialnej. Było to ważne przedsięwzięcie, gdyż był to pierwszy takiego typu instrument na terenach dzisiejszej wschodniej Ukrainy. Organy te były czynne do 1901 roku, kiedy to z terenów Bawarii zostały zamówione dla świątyni nowe duże organy, nadające się do wykonywania poważnych utworów klasycznych, zaś stare organy zdecydowano przekazać do kościoła filialnego w Sumach, którego budownictwo rozpoczęto w tym roku. Wiadomo, że duże organy znajdowały się również w kościele luterańskim w Charkowie, który znajdował się w sąsiedztwie katolickiego. Wszystkie te instrumenty po zakończeniu II wojny światowej uległy zniszczeniu.

Dopiero w latach 80. XX wieku w dawnej cerkwi prawosławnej pw. Zaśnięcia Matki Bożej otwarto salę organową, która była realizacją projektu, w myśl którego każde

duże miasto w Związku Radzieckim miało posiadać własną salę organową. Od 2016 roku koncerty organowe odbywają się w nowej sali Filharmonii Charkowskiej, gdzie zostały zainstalowane nowe pięciomanuałowe organy firmy Aleksander Schuke z Niemiec ze zwiększonymi możliwościami dla wykonywania niemieckich utworów barokowych. Ponadto w Charkowie organy znajdują się w kościele parafialnym na Aleksiejewce i w katedrze.

Po śmierci pierwszego charkowskiego organisty, w 1871 roku w katolickim kościele parafialnym został zatrudniony dwudziestoletni organista i nauczyciel muzyki Ignacy Kwiatkowski, a po roku do Charkowa przybył Stanisław Switecz. Wiadomo, że ten ostatni do miasta przybył wraz z żoną Franciszką. Wspólnie zamieszkali w domu parafialnym bez opłaty za mieszkanie. Rodzina Switeczów należała wówczas do wielodzietnych, gdyż małżonkowie zamieszkali przy kościele wraz z dziewięciorgiem dzieci: czterema synami i pięcioma córkami.

Następnie organistami byli kolejno: niejaki Brzezowski, Konstanty Górski, Antoni Sutkiewicz i od 1911 roku funkcję organisty pełnił Zygmunt Ziemiński. Ostatnim znanym przedrewolucyjnym organistą parafialnym w Charkowie od 1916 roku był Władysław Sawicki, który także przeprowadził remont organów kościelnych.

Najwybitniejszą jednak postacią, związaną z muzyką, był dla Charkowa Konstanty Górski, którego twórczość została w XXI wieku odkryta w pewnym sensie na nowo i obecnie przeżywa swoisty renesans, jednak postać tego kompozytora to już inna historia.

Marian SKOWYRA
kuriergalicyjski.com

Siergiej Bortkiewicz, Austria

Artykuł ciąg dalszy w następnym numerze

Janusz Głowacki nie żyje

W wieku 79 lat zmarł Janusz Głowacki – dramaturg, prozaik, felietonista i autor scenariuszy filmowych.

Janusz Głowacki urodził się w 1938 roku. Swoją pierwszą tekst prozatorski opublikował w 1960 r. w „Almanachu Młodych”. Cztery lata później znalazł się w zespole redakcyjnym warszawskiego tygodnika „Kultura”, gdzie ukazywały się jego felietony i opowiadania. Był współscenarzystą kultowego filmu „Rejs”.

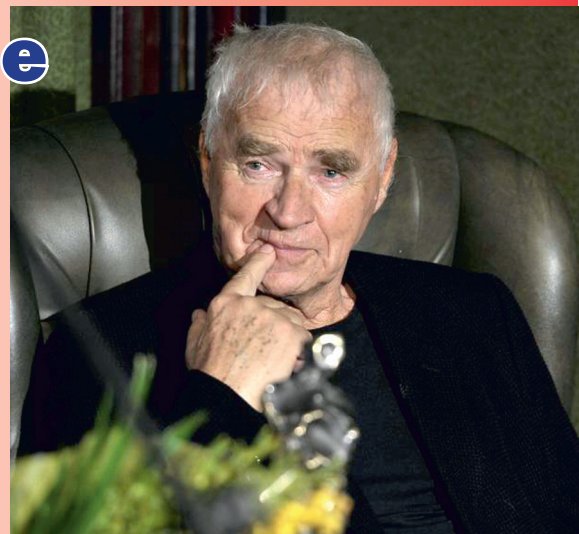
W 1981 roku pisarz i dramaturg wyjechał do Anglii, gdzie miała się odbyć premiera jego sztuki pt. „Kopciuch”. To właśnie tam Janusz Głowacki dowiedział się o wybuchu stanu wojennego w Polsce. Artysta zdecydował się ruszyć dalej, do Stanów Zjednoczonych. To właśnie podczas pobytu za oceanem Janusz Głowacki stworzył swoje największe dzieła, jak choćby „Antygonę w Nowym Jorku”, „Polowanie na karaluchy” czy też „Czwartą siostrę”. Pisarz spędził w Stanach aż 20 lat.

Jednak za każdym razem zaznaczał, że nie był to dla niego łatwy czas.

– To historia upokorzeń i wspinaczki, ale myślę, że w życiu trzeba mieć też trochę talentu. Amerykanie nie są skorzy do przyjmowania czegokolwiek, co nie jest ich, nie jest amerykańskie. Tym bardziej ten sukces jest tak wymowny – wyznał w jednym z wywiadów Janusz Głowacki.

Artysta stworzył także niezapomniane tomy prozy. Janusz Głowacki jest autorem takich pozycji, jak choćby „Ostatni cieć” (2001), „Z głowy” (2004), „Jak być kochanym” (2005) oraz „Good night Dżerzi” (2010). Pisarz jest również autorem scenariusza do filmu Andrzeja Wajdy „Wałęsa. Człowiek z nadziei”, którego premiera odbyła się w 2013 roku.

Głowacki był laureatem nagród

literackich, m.in. American Theatre Critics Association Award, John S. Guggenheim Award, Hollywood Drama-Logue Critics Award i National Endowment for the Arts. W 2005 otrzymał Nagrodę Ministra Kultury w dziedzinie literatury, a w 2011 r. został laureatem Nagrody Literackiej m.st. Warszawy – otrzymał nagrodę główną w kategorii „Warszawski twórca”.

niezalezna.pl

Nagrody i wyróżnienia

1982: The Guardian i The Times przyznały nagrodę Kopciuchowi za najlepszą sztukę roku

1987: American Theatre Critics Association Award za Polowanie na karaluchy jako najznakomitszą sztukę współczesną; Joseph Kesselring Honorary Mention; John S. Guggenheim Award; Hollywood Drama League Critics Award; Time Magazine uznał Polowanie na karaluchy najlepszą ze sztuk minionego roku

1988: National Endowment for the Arts

1993: Time Magazine uznał Antygonę w Nowym Jorku za jeden z dziesięciu najlepszych tekstów dramatycznych roku

1994: Nagroda Fundacji Alfreda Jurzykowskiego[19]

1997: Nagroda Le Baladin, Paryż; Nagroda Studentów Sorbony, Paryż

1998: Nagroda Krytyków dla Antygony w Nowym Jorku wystawionej w Teatrze Proscenium w Paryżu – jako najlepszej sztuki sezonu zrealizowanej w małym teatrze

1999: Tony Cox Award za scenariusz do filmu Hairdo na Nantucket Film Festival (USA)

2001: Czwarta siostra wygrywa na Międzynarodowym Festiwal Teatralnym w Dubrowniku

2002: Grand Prix, nagroda publiczności dla najlepszego dramaturga za Czwartą siostrę na II Festiwalu Dramaturgii Wsp. „Rzeczywistość przedstawiona”; nominacja do Nagrody Literackiej Nike za Ostatniego ciecia

2003: Grand Prix Festiwalu Dwa Teatry za tekst sztuki Czwarta siostra

2005: Śląski Wawrzyn Literacki za książkę Z głowy, uznaną przez czytelników Biblioteki Śląskiej za najlepszą książkę 2004 roku; Nagroda Ministra Kultury w dziedzinie literatury; nominacja do Nagrody Literackiej Nike za Z głowy

2011: Nagroda im. Czesława Miłosza przyznawana przez ambasadę USA w Polsce za wkład w porozumienie amerykańsko-polskie; Nagroda Literacka m.st. Warszawy – Tytuł Warszawskiego Twórcy

2013: Nagroda Gustaw przyznana przez ZASP za twórczość dramaturgiczną oraz wkład w upowszechnianie polskiej kultury na świecie; Nagroda Specjalna Diament Trójki; Laureat Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska „Neptuny”; Jan Michalski Prize for Literature, finalista za Good Night, Dżerzi

Odnaczenia

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (2014)
Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2007)

Złoty Medal Zasłużony Kulturze Gloria Artis (2005)
Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1998)

XII Дні польського кіно

5-18 жовтня в Україні відбулися Дні польського кіно – проект Польського Інституту у Києві, який цьогоріч відбувається вже вдованадцятьте.

У шести містах України – Києві, Одесі, Вінниці, Харкові, Маріуполі та Луцьку – представлено сім повнометражних польських фільмів, що вже здобули нагороди на престижних міжнародних фестивалях, визнання глядачів та світової кінокритики.

Як наголошує голова Польського інституту в Києві Катажина Вензовська – вибір фільмів не є випадковий: «Останнім часом польське біографічне кіно розвивається дуже добре, і це фільми, які нам подобаються, на які ходимо в кіно, бо ми любимо дивитися ці надзвичайні біографії».

У Харкові XII Дні польського кіно, які відбулися 10-16 жовтня, відкрив Генеральний консул Республіки Польща Януш Яблонський. Сеанси проводилися щоденно в кінотеатрі «8 ½» (вул. Донця-Захаржевського, 6/8).

Польський кінотиждень відкрився кінорозповіддю про появу книги «Мистецтво кохання» Міхаліни Віслоцької «Sztuka Kochania. Historia Michaliny Wislockiej» – своєрідною історією сексуальної революції у польській версії (режисер – Марія Садовська). Це історія про людину, яка бунтує проти існуючої системи і ламає консервативні звичаї.

Цьогоріч український глядач мав змогу побачити фільми найрізноманітнішої жанрової

палітри – і романтичну комедію Міті Окорна «Планета самотніх» (п'ять зірок в категорії «польська романтична комедія»), і трилер Марціна Кошалки «Червоний павук», який за словами режисера сподобається вдумливій аудиторії, що не боїться постати перед вибором. Крім того, це фільм для глядачів, які цікавляться кінематографом як формою мистецтва.

Іще одна біографічна драма Днів польського кіно присвячена видатному науковцю-польці Марії Складовській-Кюрі (режисер – Марі Ноель). Це історія незвичайної жінки – відомої польської лауреатки Нобелівської премії, яка без вагання йшла за покликом серця, а завдяки розуму, знанню і непересічному таланту зуміла здобути прихильність світу науки, де завжди домінували чоловіки.

Вперше за останні роки на фестивалі показаний дитячий фільм «За блакитними дверима» (режисер – Маріуш Палей). Він запрошує глядачів у незвичайну подорож. У ньому є все, що люблять діти – цікаві герої, таємниці, потвори і нові друзі – магічні кольорові птахи. Фільм розповідає про те, що відбувається, коли заплющувеш

очі і засинаєш... Магічні двері ведуть до світу «уві сні». Світу настільки реального, що можна в ньому залишитися, настільки вражаючого, що хочеться його пізнати і настільки таємничого, що можна його боятися.

А однією з ліній драми «Новий світ» є історія української емігрантки Віри, яка не знаходить спільної мови з близькими, виїхала з України, щоб розпочати нове життя. Однак, несподівано для неї, старе вирішило нагадати про свої права...

У програмі також кілька яскравих кінодебютів – зокрема, дебютний повнометражний художній фільм Яна П. Матушинського «Остання сім'я», який минулого року здобув гран-прі фестивалю «Молодість».

Харків'яни із задоволенням долучилися до кіномистецтва Польщі. Серед відвідувачів були і представники Харківського товариства польської культури.

Олена МУРАВЬОВА

W Charkowskiej Polonii rozpoczął się Nowy Rok Szkolny!

Koncert z okazji inauguracji roku szkolnego 2017-2018 odbył się 8 października. W budynku Domu Aktora przy ulicy Manizera, 3 zbrali się uczniowie, rodzice i nauczyciele Sobotniej Szkoły. Do imprezy dołączyli również przedstawiciele Konsulatu Rzeczypospolitej Polski w Charkowie na czele z Konsulem Generalnym Januszem Jabłońskim.

Podczas uroczystości nowi uczniowie zapoznali się z pracą Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Charkowie, kierunkami jego działalności, nauczycielami i przyszłymi kolegami i koleżankami. Ogromne wrażenie wywołały wiadomości o osiągnięciach i sukcesach dzieci i młodzieży, które stały się częścią historii Polonii i jej uczniów w okresie wakacji. Wyjątkową atmosferę tworzyły dynamiczne i pełne ekspresji numery przygotowane przez teatr działający przy organizacji Polonia.

Najbardziej podniosłą częścią uroczystego spotkania było wręczenie przez Konsula Generalnego Janusza Jabłońskiego legitymacji, polskich zaświadczeń dla uczniów i nauczycieli. Teraz adepci Polskiej Szkoły mają dodatkowe bonusy, które mogą wykorzystać w czasie podróży do Polski np. zniżki

na transport.

Warto zauważyć, że w tym roku liczba dzieci i młodzieży tradycyjnie wzrasta, tak jak i ambicje Polskiej Szkoły. Uczniowie są już zaangażowani w naukę, a dodatkowym bodźcem będzie

wyjazd do Polski, aby podnieść poziom swoich umiejętności językowych i wiedzy z kultury i tradycji. Ale na to musimy poczekać, aż do najbliższych wakacji.

Sofia KOWALEWSKA
Foto Irena KARAS

Вивчаємо польську мову разом

Останнім часом різко зросла кількість українських школярів, які бажають вивчати польську мову.

З вересня, завдяки партнерству з Харківським товариством польської культури, в декількох школах Харкова з'явилася така можливість

Школами-партнерами стали – Харківський колегіум, Харківська гімназія № 6 «Маріїнська гімназія» Харківської міської ради Харківської області та ХСШ № 154 Харківської міської ради Харківської області.

Факультативні заняття з польської мови для всіх бажаючих школярів проводять викладачі Харківського товариства польської культури. Вони впевнені, що польську мову може вивчити кожен. Головне – це бажання та праця над мовними навиками.

Знання польської мови надасть можливість українським школярам отримати європейську освіту у польських вишах, а у майбутньому побудувати успішну кар'єру не тільки в Україні, а і поза її межами.

Олена МУРАВЬОВА

Зачинає się wspaniała przygoda!

Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie Janusz Jabłoński i Konsul Jan Zdanowski pożegnali dzieci polonijne, wyjeżdżające na ferie jesienne do Polski.

Dzieci i młodzież polskiego pochodzenia ze Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Charkowie odwiedzą Kraków, Gniezno, Częstochowę i Poznań.

Życzymy pełnej wrażeń i wspomnień podróży do kraju przodków!

Formy grzecznościowe w e-mailach

Dlaczego w e-mailach nie wypada się witać? Czy forma „dzień dobry” sprawdzi się, jeśli odbiorca odczyta wiadomość w środku nocy? Jak zwrócić się do profesora, a jak do nieznanego osoby, z którą załatwiamy sprawy? Odpowiedzi na te pytania znajdziecie w poniższym tekście. Omawiamy formy grzecznościowe w e-mailach.

Specjalistka od grzeczności językowej, profesor Małgorzata Marcjanik, pisze w poradni językowej: „Problem form rozpoczęcia listów elektronicznych jest problemem wielu użytkowników polszczyzny (...). Przyczyny tego są dwie.

Po pierwsze korespondencja mailowa stanowi nowy gatunek mowy, który jeszcze nie ustabilizował się pod względem formalnym. Proszę zauważyć, że formy rozpoczęcia maili pochodzą na ogół z rozmów bezpośrednich (Cześć, Dzień dobry itp.), natomiast ich zakończenia – z listów tradycyjnych, w tym pism urzędowych (Pozdrawiam, Z poważaniem itp.).

Po drugie współczesną grzeczność językową charakteryzuje dążenie do skracania dystansu między interlokutorami (zarówno w mowie, jak i w piśmie), typowe dla ludzi młodych, nieakceptowane zaś w większości przez przedstawicieli średniego, a zwłaszcza starszego pokolenia”.

Co z tym fantem zrobić?

Zanim zaczniemy pisać e-mail, zastanówmy się, do kogo się zwracamy. Nagłówek jest obowiązkowy. Jeśli to osoba, z którą jesteśmy w zażyłych kontaktach, możemy zacząć w następujące sposoby: Hej! Cześć! Cześć, Marcinie! Kochany Tomku! Jolu!

Zwróćcie uwagę, że podobnie jak w tradycyjnych listach, najlepiej jest użyć wołacza. W potocznych formach jak np. Cześć, Marcinie! wołacz możemy zastąpić mianownikiem.

Jak się pożegnać w e-mailu nieformalnym?

- Pozdrawiam
  - Pozdrawiam serdecznie
  - Całuję
  - Trzymaj się!
- I poniżej należy się podpisać.

Wystarczy imię albo ksywka. Zwróćcie uwagę, że po formułce z pozdrowieniami nie musimy stawiać żadnego znaku interpunkcyjnego (ze względów emocjonalnych dopuszczalny jest wykrzyknik). Po podpisie także.

A co z e-mailami oficjalnymi?

Biednym wykładowcom włos jeży się na głowie, gdy czytają e-maile od przyszłych magistrów. A to nagłówek nie wyodrębniono graficznie, a to student wita się z profesorem jak podczas wizyty w domu, a to brakuje formuły pożegnalnej oraz pełnej formy imienia i nazwiska. Brakuje również oficjalnego zwrotu do wykładowcy.

No dobrze, a jak nasi wymyśleni studenci przyjaciele powinni zwrócić się do profesora, by nie narobić sobie wstydu?

Szanowny Panie Profesorze!

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wskazanie zakresu materiału do powtórzenia i zaliczenia, gdyż nie otrzymałam jeszcze oceny z przedmiotu wstęp do materiałoznawstwa.

Z poważaniem

Ewelina Kukułka

Tym razem w nagłówku użyli zwrotu grzecznościowego, wielkich liter, tytułu wykładowcy. Nagłówek wyodrębnili graficznie i od treści e-maila oddzielili go wykrzyknikiem bądź przecinkiem (w drugiej opcji treść główną zaczynamy małą literą). Użyli języka oficjalnego, zwrotu pożegnalnego, w którym wyrazili szacunek do profesora, oraz podpisali się pełnym imieniem i nazwiskiem. I nie przywitani się słowem Witam!

Trzeba jeszcze dodać, że w mailach służbowych warto rozpoczynać korespondencję zwrotami:

- Szanowna Pani
- Pani Redaktor
- Panie Prezesie
- Szanowny Panie Dyrektorze

Jeśli już znamy dobrze osobę, z którą korespondujemy służbowo, i mamy z nią zażyłe stosunki, wystarczy napisać: Pani Ewo, Panie Marcinie.

Co z tym witam?

Co z dzień dobry?

Na maile rozpoczęte formułą Witam nie odpisywał sekretarz Wisławy Szymborskiej. Michał Rusinek uważa, że jest to niegrzeczne. A co na to profesor Marcjanik? „Stosownie użyta forma Witam / Witamy dotyczy tylko takich sytuacji, jak powitanie gości przez gospodarzy czy powitanie odbiorców radiowych i telewizyjnych wypowiedziane przez prowadzących audycje”.

A co z dzień dobry? Jedni uważają, że jest to forma uniwersalna, a drudzy, że głupio tak napisać, wysyłając e-mail o północy. Tutaj musimy sami zdecydować.

Pomocny zasady:

– Tekst należy dzielić na partie i wydzielać je graficznie. Nagłówki, treść, zwrot pożegnalny i podpis.

– Zaimki osobowe typu: Cię, Ciebie, Twoje, Wam i zwroty: Pani, Panu najlepiej zapisywać wielkimi literami.

– Oczywiście używamy polskich znaków i dbamy o poprawną pisownię.

– Jeśli mamy taką potrzebę, w nieoficjalnym e-mailu możemy na koniec dopisać postscriptum (PS).

– Pamiętajcie o temacie wiadomości. Nie bądźcie tajemniczy! Ułatwi to odbiorcy odnalezienie e-maila w przyszłości.

– Adres e-mail jest Waszą wizytówką.

polszczyzna.pl

200-ті роковини з дня смерті Тадеуша Костюшка

Тадеуш Костюшко – польський і американський генерал, учасник війни за незалежність США, Найвищий командувач національних збройних сил під час польського народного повстання – помер 15 жовтня 1817 року в Золотурні, Швейцарія.

З огляду на вшанування 200-тих роковин з дня смерті Героя, Сейм Республіки Польща проголосив 2017 рік – Роком Костюшка.

Тадеуш Костюшко був випускником кадетської школи у Варшаві і Військової академії кавалеристів у Версалі під Парижем. 1776 року, місяць після проголошення незалежності, він прибув до Америки, де став інженером американської армії. Брав участь у фортифікації Філадельфії. На знак визнання, Джордж Вашингтон довірив йому спорудження фортеці Вест-Пойнт. Костюшко попросив, щоб його перевели на південь, там вміння військового допомогли американцям перемогти у війні за незалежність. 1783 року Конгрес присвоїв Костюшку звання генерала бригади американської армії і нагородив його значною кількістю землі та фінансовою винагородою, яку той витратив

на викуп з рабства і освіти афроамериканських селян.

У серпні 1784 року Костюшко повернувся до Польщі та занурився у національно-визвольну діяльність. Він брав участь у польсько-російській війні 1792 року, після якої був змушений податися у політичну еміграцію. Під час вигнання, Костюшко підготував концепцію національного повстання. 24 березня 1794 року на центральній площі Кракова він склав урочисту присягу народові і формально очолив повстання у якості Головнокомандувача національних збройних сил. Костюшко очолив повстання, що тривало два роки. 10 жовтня 1794 року його поранили у битві під Мацейовицями і ув'язнили у петербурзькій фортеці, а потім

випустили, після того, як він склав присягу цареві. У 1798 – 1815 роках Костюшко жив у Франції, де брав участь у створенні Польських легіонів.

Костюшко помер 15 жовтня 1817 року у швейцарському Золотурні. Його поховали в місцевому пост-єзуїтському костелі. Рік потому останки героя перевезли до Кракова, і перепоховали у королівській крипті Вавельського собору. Сейм Республіки Польща та ЮНЕСКО взяли патронат над святкуванням Року Костюшка. Польські дипломатичні місії та польські громади по всьому світі організовують урочистості, в яких належним чином віддають шану постаті Тадеуша Костюшка.

polinst.kiev.ua

У Польщі, США, Швейцарії та інших країнах урочисто відсвяткували 200 річницю від смерті відомого польського полководця генерала Тадеуша Костюшка. Президент Польщі Анджей Дуда поклав вінок до могили Тадеуша Костюшка у Вавельському замку в Кракові.

Пам'ять Тадеуша Костюшка вшанував спікер польського Сенату Станіслав Карчевський, який перебував з візитом у Швейцарії. Там він поклав квіти до пам'ятника великому поляку.

Заходи, присвячені 200-річчю генерала Тадеуша Костюшка, пройшли також в США. Біля пам'ятника герою двох народів у Вашингтоні, учаснику американської громадянської війни 1861-

1865 років, відбулася урочиста церемонія за участю представників польської та американської влади. У Польському музеї в Чикаго відкрили спеціальну виставку, присвячену генералу. У Нью-Йорку на вулиці Костюшка і на станції Костюшка пройшли мітинги за участю польської діаспори. У Бостоні і Піттсбурзі пройшли перегляди фільмів, пов'язаних з Тадеушом Костюшком. Пам'ять про великого польського і американського полководця зберегли також жителі Південної Кароліни та Вісконсина.

У Вільнюсі у зв'язку з Роком Тадеуша Костюшка і 200-річчя від дня його смерті під гаслом «За нашу і вашу свободу» відбувся військовий парад.

РАР

Единый билет – новая услуга от польской железной дороги

Начиная с 11 сентября 2017 года, пассажиры польской железной дороги, которые во время длительного путешествия пользуются услугами нескольких перевозчиков, могут путешествовать по стране с единственным проездным документом и не беспокоиться о необходимости поиска билетов при пересадках на поезда других компаний. Такую возможность ввели в рамках пилотной программы Pakiet Podróżnika (Пакет Путешественника). Сейчас к ней присоединились такие операторы пассажирских перевозок как PKP Intercity, PolRegio и PKP SKM w Trójmieście.

Pakiet Podróżnika позволяет приобрести в одной кассе до 6 билетов на одном бланке для путешествия поездами различных компаний. При покупке билетов кассиры предлагают лучший вариант с учетом продолжительности путешествия, а также скидок и акций от отдельных перевозчиков. Пока единый билет не продается онлайн – его можно приобрести только в железнодорожных кассах с соответствующими отметками.

Ожидается, что к этой программе будут приобщаться другие региональные перевозчики. Это позволит ввести в недалеком будущем единый общий билет на поезда всех компаний.

pkpsa.pl

Uśmiechnij się

* * *

Ostatnio mój sąsiad zapukał do mnie o 3. w nocy!

– No i co?

– Wystraszyłem się tak bardzo, że wypadła mi wiertarka z ręki...

* * *

Sąd.

– Oskarżony! Wasze imię?

– Niewinny. Właśnie sobie zmieniłem Wysoki Sądzie. Przed rozprawą...

– Proszę zaprotokółować. Niewinny...

– Dziękuję Wysoki Sądzie... to ja sobie już pójdę.

* * *

Żona mówi do męża:

– Kochanie, jaka ja byłam głucha i ślepa jak za ciebie wychodziłam.

– No widzisz, z jakich chorób cię wyleczyłem...

* * *

Pielęgniarka wchodzi na salę i krzyczy do pacjentów:

– Kaczkę?!

Na to jeden z pacjentów:

– Tak! I podwójne frytki!

* * *

Wpada niewidomy na niewidomego:

– Nie widzisz, że nie widzę.

– No, nie widzę, że nie widzisz.

* * *

Naumie Aronowicz, dlaczego jesteś taki smutny?

– Syn się żeni.

– Dlaczego się smucisz? Inni ojcowie też synów żenią. To normalne. A jakie jest imię panny młodej?

– Zbigniew.

– To faktycznie masz problem. To nie jest żydowskie imię...

* * *

Apteka: – Ma pan jakiś dobry środek na porost włosów?

– Mam.

– Naprawdę dobry?

Proszę pana rewelacyjny! Widzi pan wąsacza przy tamtej kasie?

– Tak...?

To moja żona, próbowała tubkę odkręcić zębami.

* * *

– Czemu pani przyszła w takim stanie do pracy? Znów cały weekend

pani piła?

– Piłam, a jakbyście normalnie płacili to jeszcze bym jadła.

* * *

Młody aptekarz pyta bardziej doświadczonego kolegi:

– Maciek, co wkładacie do tej szuflady?

– Tutaj trzymamy aspiryne - odpowiada.

– A w tej? – dopytuje się dalej.

– Te leki dajemy ludziom jak nie wiemy co lekarz nabazgrał na recepcie.

* * *

Wchodzi gość do baru i wskazując na nieprzytomnego, leżącego na stoliku klienta, mówi do barmana:

– Dla mnie to samo.

* * *

Trzech chłopców przechwala się, który z ich wujków jest ważniejszy:

– Do mojego wujka mówią "proszę pana", bo jest dyrektorem szkoły! – mówi pierwszy.

– Mój jest biskupem i mówią do niego "ekscelencjo"! – mówi drugi.

– A mój waży dwieście kilo i wszyscy mówią do niego "o Boże"! – mówi trzeci.

Papryka faszerowana ryżem

Składniki:

- 8 dużych strąków papryki,
- cebula,
- 30 dag mielonej wieprzowiny,
- 1/2 szklanki ryżu,
- 1/2 kostki bulionowej warzywnej,
- 4 łyżki oleju,
- łyżka koncentratu pomidorowego,
- sól,
- pieprz,
- oregano.

Przygotowanie:

Ryż ugotować na sypko w osolonej wodzie. Cebulę obrać i posiekać.

2 łyżki oleju rozgrzać w rondlu, wrzucić cebulę, zeszklić. Dodać mięso mielone, przyprawić do smaku solą, pieprzem i oregano, przesmażyć. Dodać ryż, wymieszać.

Papryki umyć, osuszyć, ściąć wierzchy i usunąć pestki. Strąki napełnić farszem ryżowo-mięsny i ułożyć w żaroodpornym naczyniu natłuszczonym pozostałym olejem.

Kostkę bulionową rozpuścić w szklance wrzącej wody, podlać papryki. Przykryć, piec 35 minut w temperaturze 180 C.

Papryki wyjąć. Do sosu z pieczenia dodać koncentrat pomidorowy i ew. niewielką ilość wody. Zagotować i przyprawić.

Papryki podawać polane sosem.

Smacznego!

www.polonia.kharkov.ua

Exordio lux
POLONIA
CHARKOWA

„Projekt współfinansowany w ramach
sprawowania opieki Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i
Polakami za granicą”.

Zespół Redakcyjny: Oleg Czernijenko (red. naczelny),
Helena Murawiowa (red. wykonawczy,
opracowanie komputerowe),
Józefa Czernijenko, Paweł Rogalski.

Dla korespondencji: Ukraina 61202 Charków
pr. Pobiedy 48 m. 295

E-mail: poloniacharkowa@gmail.com

Adres redakcji: Ukraina 61057 Charków
ul. Mystectw 7/9 m.125
Tel./fax. +38 (057) 757 21 42

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України за № 816, серія ЖК